СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 188. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 15 серпня 1933. VOL. XLI. No. 188. Jersey City, N. J., Tuesday, August 15, 1933. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ КУБИ ВТІК ПЕРЕД РЕВОЛЬТОЮ

ЮРБА МСТИТЬСЯ НА ЙОГО ПРИХИЛЬНИКАХ.

ГАВАНА. — Президент Куби Мачадо, проти котрого повстало майже все населення острова, взяв від конґресу Куби „відпустку" та вилетів літаком з острова в невідомому напрямі. Ґазетярам подав, що летить на Багамські острови, які є анґлійською кольонією, але туди не прилетів.

По опорожненню президентури Мачадом тимчасовим президентом Куби став дотеперішній премієр, д-р Карльос Мануель де Сеспедес, котрий тішиться загальною симпатією Кубанців.

Юрби Кубанців, зібрані на вістку про втечу Мачада, стали святкувати переворот мстячися люто на особах, тісніше звязаних з упавшим президентом. Кажуть, що з рук юрби згинули 18 осіб. Юрба ограбила теж палату Мачада. Між убитими є начальник тайної поліції.

Новий уряд мусів викликати війська, щоби покласти кінець заворушенням. Безсторонні обсерватори побоюються, що заворушення юрби можуть довести до нових комплікацій.

Президент Рузвелт уже казав вислати на Кубу три воєнні кораблі, щоб охороняти інтереси американських горожан.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИСПІШУЄ РОБОТУ НАД КОДЕКСАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт приказав ґенералови Джансонови приспішити складання кодексів в основних промислах краю, як в углевім, сталевім і нафтовім.

Ґенерал Джансон дав до зрозуміння, що в Адміністрації Відбудови Краю знайшлося стільки справ що вони всі скоро не можуть бути полагоджені. Крім цього уряд має до розгляду кілька дуже трудних справ, з яких легко може прийти до поважних конфліктів. Такою справою є передовсім справа кодексу для мягкого вугля.

Уряд має відомости, що майнери починають нетерпеливитися. Якщо уряд не доведе скоро до видання кодексу, майнери легко можуть знову вийти на страйк.

МОЛОЧАРСЬКИЙ СТРАЙК ЗДУШЕНО.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Уряд стейту каже, що страйк молочарів, який давав урядови стільки клопоту два останні тижні, вже дійсно здушений.

Провідники страйку запропонували ґубернаторови Ліменови перемиря на тиждень, але ґубернатор пропозицію відкинув. Це відкинення зараз розділило лідерів: одні були за продовження страйку, другі за вижидання акції зі сторони уряду. Серед такого поділу сил, природно, страйк не має виглядів на успіх.

Страйкарам не лишилося нічого іншого, як вижидати акції уряду й леґіслятури.

ЛІНЧ МУРИНІВ В АЛАБАМІ.

БІРМІНҐЕМ (Алабама). — Громада узброєних білих напала на шерифа Шемлина, як він перевозив з одної тюрми до другої трох Муринів, обжалованих за вбиття білої дівчини, та злінчувала їх. Тіла двох з них, 18-літнього Дена Пипина й 16-літнього А. Гардена вже знайдено; оба були подіравлені кулями. Третього Мурина, 28-літнього Елмора Кларка, ще не відшукали.

Шериф каже, що він перевозив Муринів до другої тюрми, бо чув намірений напад на тюрму. Він каже, що не міг боронитися перед переважаючою силою та що по відобранню від нього вязнів він улаштував погоню за лінчвиками. Шериф винує за лінч не лінчівників, а Міжнародню Робітничу Оборону, котра встановила на оборону Муринів своїх адвокатів, без згоди родин обжалованих.

ЗБИРАЮТЬ ПРОТЕСТ ПРОТИ ГІТЛЄРА.

НЮ ЙОРК. — Пані Чепмен Прет, відома лідерка суфражисток, зорґанізувала Протестаційний Комітет Нежидівських Жінок проти переслідування Жидів в Німеччині та збирає підписи для протесту проти Гітлерового режіму.

ЗНАЙШЛИ ЗАГИНУВШИЙ КОРАБЕЛЬ.

СІЕТЛ (Вашинґтон). — На Гудсонськім заливі знайдено один з тих кораблів, які називають „кораблями-духами", бо ходять по морю без залоги, ґнані вітрами й несені струями, а яких поява буцімто ворожить загибіль усім, що їх побачать.

Є це корабель „Бейчімо", котрий був власністю підприємства Гудсон Бей Ко. та возив залогу вправних мисливців на північні футряні звірята. Два роки тому корабель попав між леди, і залога його покинула зі страху, що леди його роздушать. Тепер його побачили коло рога Баров, знову серед ледів. Деякі Ескімоси вже дісталися на нього.

Видно, що леди його не розбили та що він плинав два роки по морю без залоги.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ 179 і 373 В СТ. ЛУІС, ТА 225 В ДЕСЛОДЖ, МІЗУРІ, ЩО НА

ЗБОРИ ТИХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

:——::——: які відбудуться :——::——:

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-ГО СЕРПНЯ (AUGUST) 1933 РОКУ

в другій годині по полудні

В ГАЛІ УКР. НАР. ДОМУ, 1523 ГІКОРИ СТ., СТ. ЛУІС, МО.

ПРИБУДЕ ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК У. Н. СОЮЗА, М. МУРАШКО.

Проситься усіх членів згаданих відділів прибути громадно на ті збори. Там буде нагода довідатись від. гол. предсідника про розвиток У. Н. Союза як також дістати від нього всякі пояснення, які відносяться до справ нашої орґанізації.

Головна Канцелярія У. Н. Союза.

ВЕЛИКА ГРАБІЖ У КЛЮБІ.

Шість узброєних бандитів напали на богацький клюбНиперсинк Лодж у Кенега (Вісконсін) і ограбили гостей клюбу на загальну суму 3,300 долярів. Грабіж відбулася з бизнесовою точністю. Один зі служби зателефонував до шерифа, і цей прибув якраз після цього, як бандити відїхали автами. Гості описують бандитів як гарно зодягнених молодих людей.

ГАЛИЦЬКА ХРОНІКА.

В Маріямполі біля Станиславова запалася під будинком почти на просторі 7 кв. метрів земля, внаслідок чого будинок перехилився. Догадуються, що це обвалилася якась підземна печера. — В Нижневі пірвала Дністрова вода Гарасима Абрамця, що плавав коні, і він з конем утопився. — Підчас хуртовини над Головами, косівського пов., вбив грім Михайла Ясінського. — В Кобиловолоках, пов. Теребовля, застрілив Францішек Мазуркевич, що втік недавно з тюрми, свою любку Подборончинську і черговою кулею позбавив себе життя. — В Дулібах біля Ходорова збудив в ночі Василя Безпятого якийсь чоловік, кричучи „вогонь!" і сам утік. Загорода Безпятого згоріла зовсім, а він упевнює, що підпалив його один жебрак, з яким посварився кілька днів тому, і мобуть той таки жебрак розбудив його підчас вогню. — 8 безробітних „Оброньцуф Подкарпаття" почали в Бориславі голодівку, домагаючися праці.

„ФРАНЦІЯ ЗАХОПЛЕНА ГУЦУЛЬЩИНОЮ".

ПАТ, а за ним вся польська преса повторили лист секретарки Т-ва прихильників Польщі у Франції, п. Рози Беллі, який надіслала вона на руки станиславівського воєводи, дякуючи йому в повних захвату словах від Парижан за змогу оглянути гуцульське мистецтво на виставі польського народнього виробництва. Саме завдяки гуцульському мистецтву польська вистава звернула на себе увагу.

ТИГРИ НА ВУЛИЦЯХ МІСТА.

В місті Етон під Лондоном підчас циркової вистави три тигри прорвали дротяні сіти й вискочили на публику. Серед видців повстала страшна паніка. Кількох з публики тигри важко поранили, а кільканацять жінок і дітей стратувала юрба. Тигри видісталися на вулиці, звідки всі повтікали так, що на кілька годин цілий рух у місті завмер. Щойно по довгій погоні вдалося цирковій службі зловити хижаків і зачинити їх знову в клітках.

ЗА КАТУВАННЯ АРЕШТОВАНИХ ПОЛІЦІЯНТАМИ.

Окружний суд у Люблині засудив поліціянтів Рутковського на 12 літ тюрми, Вуйціка на 10 літ тюрми, а Суйку на 3 р. тюрми, а апеляційний суд присуд першої інстанції затвердив — за те, що засуджені поліціянти скатували на смерть арештованого Филипа Бицюка. Бицюка арештовано під закидом крадіжі в Любитові, ковельського повіту. Вмістили його до арешту при політичнім постерунку в Любитові. Чергового дня в келії арешту знайдено трупа Бицюка, у страшний спосіб змасакрованого, з поломаною грудною кліткою та з поломаними ребрами. Прокураторське слідство устійнило ось які сензаційні подробиці: По арештуванні Бицюка нічю ввійшов до його келії командант поліційного постерунку Маріян Рутковський і постерункові Вуйцік і Суйка, щоби перевести слідство. І підчас переслухання ці поліціянти в такий нелюдський спосіб скатували Бицюка, що він не діждався ранку.

Крім згаданих трох постерункових суд засудив (а апеляційний присуд затвердив) ще й четвертого, Ренбача, на 3 роки тюрми за те, що він старався затерти сліди катування.

ШЛЮБ У БРИҐІДКАХ.

У львівській карній вязниці „Бриґідки" відбувся шлюб вязня Маріяна Задорожного з розведеною жінкою одного львівського купця. Шлюб відбувся у вязничній каплиці. По шлюбі молодий вернувся до келії, молода пішла до дому. Задорожний відсиджує тепер 16-місячну кару вязниці за крадіж. А за собою має вже Задорожний відбуту 7-літню вязницю теж за вломи і крадіжі, себто він по фаху — злодій і вломник. Теперішня його дружина познайомилася з ним підчас одного з його „виступів" і закохалася в ньому. Розвелася з дотеперішнім своїм мужем, бо мала з ним цивільний шлюб, і дістала в додатку від нього 10,000 злотих, які як віно дістав новий її муж, що відсиджує тепер кару у Бриґідках.

КУЛЯ ЗА КИТИЦЮ ЦВІТІВ.

В ночі зустріла поліційна стежа на Кайзервальді (передмістя Львова) якогось мужчину, що втікав з доволі великим клунком під пахою. Коли його візвали станути, а він цього не послухав, поліцаї стріляли і зранили його важко. Був це 21-літній Дзеконський, що для своєї любки вкрав був і ніс велику китицю цвітів з одного городу на Личаківській вулиці.

І ЗНОВУ СМЕРТЬ ВІД НАБОЮ.

В селі Садовська Долина, луцького пов., хлопець Гнат Яцюк знайшов на полі 2 гарматні набої і став їх розбирати. В той час набій вибухнув, внаслідок чого Яцюк згинув на місці. Крім того присутніх при цьому трох хлопців відламки тяжко ранили.

ЖИДИ В ПОЛЬЩІ ЗНАЙШЛИСЬ У СЛІПІЙ ВУЛИЦІ.

Краківський журналіст, Жид, Йосиф Діяманд, видав тепер книжку п. н. „У сліпій вулиці. Господарська аґонія Жидів у Польщі". У цій книжці зясовує він безвихідне просто положення, в якому тепер знайшлися жидівські маси через господарсько-політичну бльокаду. Доступ для Жидів до урядів зачинений майже зовсім, бо жидівських урядовців у польській адміністрації нема навіть пів відсотка. Хліборобом у Польщі — мовляв — Жид не може бути (твердження ризиковне!), так, що залишаються для жидівських мас дві професії: купецтво і ремесло. Жидівським купцям тепер щораз гірше. Їхні позиції підриває цілий ряд чинників: великий зріст Жидів у торговлі, антисемітизм селянства і міщанства, затруднювання Жидами нежидівських працьовників, аби маскувати характер підприємства, непричасність у державних доставах, тощо. З промислу Жидів усе більше усувають. Ремесло внаслідок великих структуальних змін у продукційному процесі завмирає і жидівським ремісникам щораз гірше. Коротко: висихають усе більше старі джерела заробітків, якими користувалися Жиди, а нових нема і не швидко будуть. У книжці чимало докорів під адресою польського уряду. — Треба зазначити при цій нагоді, що протижидівські настрої зросли в останньому часі дуже міцно серед польського громадянства. Протижидівський курс у Німеччині викресав гітлерівські симпатії, якими зовсім явно дописується тепер ендецька преса. Звертає увагу кампанія з приводу великого напливу Жидів на Шлеськ і до Ґдині. Відвідувачі Ґдині оповідають про „жидівську інвазію", яку стрічається там на кожному кроці. „Курєр Познаньскі" в спеціяльнім числі, присвяченому Торгам у Познані, пише про необхідність усунення Жидів з цілого господарського життя Польщі. Те все для нас дуже цікаве з уваги на нагінку, яку ведуть тепер Жиди проти нашої кооперації.

КРАЩА СМЕРТЬ НІЖ УТРАТА ЗЕМЛІ.

На тлі останньої повені сталася в селі Осмолоді біля Перегінська така подія: З дощів, що лляли кілька днів, вилила ріка Лімниця, обляла ціле село, позривала мости й кладки та позаривала навіть поле. Мешканець згаданого села, Ковзак, побачивши, що вода вирвала великий шмат його ґрунту, втратив з розпуки панування над собою і, ніби ратуючи землю, скочив у розбурхані хвилі ріки. Люди бачили, як він хвилину змагався з бурунами, і пішов на дно за своєю землею. В тому моменті в хату нещасного селянина вдарив грім, хата почала горіти і в руїнах її знайшли смерть жінка та одинока дитина Ковзака. Трагедія цілої селянської родини зробила в околиці величезне враження.

ФРАНЦІЯ ЗАКЛОПОТАНА НІМЕЦЬКИМ ПРИГОТУВАННЯМ ДО ВІЙНИ

ФРАНЦУЗИ ХОЧУТЬ ДОМАГАТИСЯ ВІД ЛІҐИ НАЦІЙ ПЕРЕВЕДЕННЯ СЛІДСТВА В СПРАВІ ЗБРОЄННЯ НІМЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Ґазета „Дейлі Гералд" повідомляє, що нібито французький уряд познайомив анґлійський уряд з секретними відомостями, добутими Францією в справі приготування Німеччини до війни. Французький уряд просив британський уряд приєднатися до нього в справі протесту проти зброєння Німеччини, але британський уряд покищо стримався. Тому думають, що Франція сама звернеться до Ліґи Націй з проханням призначити спеціяльне слідство в справі таємного зброєння Німеччини й приготування її до війни.

Французька таємна розвідка в Німеччині викрила, що там роблять важку артилєрію, тенки та воєнні літаки. Один лише баварський літаковий завод одержав 50 міліонів марок на будову воєнних літаків. Це свідчить, у яких величезних розмірах іде приготування Німеччини до війни. Крім того Французи кажуть, що деякі сусідні держави також готують ріжного роду зброю й боєві припаси для Німеччини.

ЩЕ ОДНА ЖЕРТВА ДОВІРЯ ДО БОЛЬШЕВИКІВ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Застрілився бувший Український Січовий Стрілець, Микола Стронський. Він був сотником і командантом УСУСівського обозу і одним з найідейніших Стрільців та загально улюбленим усіми товаришами.

Коли боротьба за українську державність скінчилася тимчасовою невдачею на всіх землях українського народу, Микола Стронський повірив, що визволення України може прийти в большевицькій революції. Він перейшов до табору комуністів і служив, як урядовець, у радянському консуляті у Львові.

Останніми часами він усе частіше натякав своїм приятелям, що повіривши комуністам у національному питанню, він тяжко помилився. Коли Микола Стронський остаточно переконався, що він жахливо помилився, ставши на службу ворогів українського народу, — застрілився.

ІСТОРІЯ ГРУШЕВСЬКОГО НЕБЕЗПЕЧНА ДЛЯ ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Міський суд у Бережанах засудив на гривну 50 злотих Григорія Горбаля з Горожанки за те, що він давав іншим читати Ілюстровану Історію України М. Грушевського. Разом з тим книжку сконфісковано, як небезпечну для польської держави.

ЛЯХИ ЗНОВ ОБЕЗЧЕСТИЛИ СТРІЛЕЦЬКУ МОГИЛУ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Кілька ляцьких патріотів-бандитів знищили деревляну огорожу на стрілецькій могилі на Ключі біля Труханова. Вони поломали штахети, зложили їх довкола великого хреста, облили все нафтою й запалили. Ляцькі бандити не дали ратувати хреста українським косарям, що ночували недалеко на полонинах і лише сильний вітер відніс вогонь геть.

На Зелені Свята на цій могилі відбулася врочиста панахида по українських героях-стрільцях, а потім народній фестин. Все околичне населення з великим пошанівком ставиться до могили й тепер приступає до її відновлення.

ІТАЛІЯ ВИТАЄ СВОЇХ ГЕРОЇВ-ЛЕТУНІВ.

РИМ (Італія). — До Італії повернулися 23 літаки з 90 летунами, що під командою міністра летництва Бальба літали до Шікаґо на Світову Виставу. Літаки пролетіли 12,000 миль і мали катастрофу лише з двома літаками. Підчас розбиття тих літаків згинули два летуни.

Повернувшим летунам влаштували гучну зустріч. Десятки тисяч народу на чолі з наслідником престола, Гумбертом, та Мусолінієм, стрічали летунів. Мусоліні розцілувався з ґенералом Бальбом і дав йому відзнаки маршала летництва. Крім того всіх летунів нагороджено спеціяльними медалями та авансом у старші ранґи.

КИТАЙ ПЕРЕД СТРАШНОЮ КАТАСТРОФОЮ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Величезна „Жовта Ріка" прорвала тами в провінції Гонан. Маси води тепер поплили старим руслом ріки, з якого її відвернено ще в 1852 році. Коли інші тами й греблі не витримають, то ріка попливе далі старим руслом, над яким тепер лежать кілька міст з міліонами мешканців.

Тому Китаєви тепер загрожує небувало страшна катастрофа. Уряд мобілізує спеціяльні робітничі артілі, щоб закріплювати старі тами й греблі та будувати нові. Але мало хто сподівається, що цим спинять бурхливі маси води.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВЕРТАЄТЬСЯ НЕБЕЗПЕКА ВІЙНИ?

Один з найповажніших англійських тижневиків, „Обзервер", пише з нагоди закінчення світової конференції в Лондоні статтю про поважну небезпеку війни в Европі.

Він радить своїм читачам не руководитися запевненнями політиків про неможливість війни. Навіть хочби такі запевнення були щирі, вони часто можуть виходити з нездібности деяких політиків бачити дійсні факти та недвозначні показчики назріваючих подій. Він пригадує, що й 20 літ тому, в самий передодень найбільшої війни світа, більшість европейських політиків не бачила зловіщих знаків. Коли праві партії домагалися збільшення зброєнь, то ліві партії, які були проти війни, думали, що вони зробили би крок за війну, якби признали небезпеку війни. Тому заперечували перед народом можливість війни навіть тоді, як війна вже просто стукала кістяною рукою до брами Европи. Вони боялися втратити свої спливи в масах, і тому закривали в демагогічний спосіб перед масами факти життя. Замісць рахуватися з неприємною можливістю війни, вони воліли кермуватися в політиці вигідною для себе вірою, що війни не буде.

Нині заходить небезпека, що провідники народів не доглянуть небезпеки війни, як їх попередники не доглянули її в 1913 році. Хоч ми маємо за собою вже досвід одної війни, то тим, котрі хочуть вірити у вигідні для себе річи, можуть легко показати на те, що Европа нині виглядає інакше, ніж вона виглядала в 1913 році. І справді, вона виглядає інакше. Одначе рівночасно вона виглядає теж наприклад подібна до Европи з 1913 року. Тісамі ненависти, тісаме ворожнечі, суперництва, інтриги, що були давніше. Що більше, ціла Европа поділена на два виразні табори: з одного боку прихильники ревізії мирових договорів, які властиво не є мировими договорами, а тільки закритим перемирям, та противниками ревізії договорів з другого боку. Прихильники ревізії становлять одноцілий бльок держав у середній Европі. Їх противники знаходяться на схід і на захід від них. Війна полагодила деякі питання, але лишила надалі Европу, розділену на гнобителів і гноблених, на народи, що чуються в тюрмі, і народи, що сповняють службу тюремних сторожів і катів.

Що доброго може вийти з цеї Европи? Чи можуть ці сторони помиритися? Не можуть, бо нема замирення між насильником і жертвою насильства. Вірити в це може тільки наївна людина.

Розумний чоловік мусить рахуватися з усякою можливістю, хочби вона була противна його бажанням, хочби вона була йому неприємна. Таксамо робить розумний нарід. Коли з можливістю війни рахується Англія, то з цим мусить рахуватися й Україна.

О. Сновида.

ІСТОРИЧНІ ПАРАЛЕЛІ

Жахом проймає серця те, що тепер коять Москалі на Україні. І це — оправдане. Але неоправдане є те здивування, яке охоплює деяких наївних політиків, коли глядять на консеквенції російської політики. Бо що нового під сонцем? Чи те, що роблять Постишеви й Кагановичі, не подібне йота в йоту до того, що робили Петро й Катерина? Киньмо лиш побіжним оком на вік двацятий і — сімнацятий та вісімнацятий.

Отже насамперед **бік економічний.** Обіцяли большевики свободу від панів, а на ділі не тільки панської землі селянам не дали, але і їх власну їм відібрали, поробивши з вільних гречкосіїв — колхозних рабів... А як було давніше? Царі теж обіцяли українському народови свободу від панів, а скінчили — привернення кріпацтва за Катерини.

Візьмім **область церковно-релігійну.** І на Україні, мовляв, православна церква і в Москві, тож єднаймося як вільний з вільним і рівний з рівним — казали в XVII. віці. А на ділі автокефалію нашої церкви Петро, як тільки скоро міг, скасував, на Україну московських архиєреїв наслав і геть знівечив свободу нашої нібито теж православної церкви. А тепер? Тепер релігією в Росії є комунізм, а церквою тої нової релігії — комуністичні партії. Як і двіста літ тому, кажуть Москалі: і ви працюючий люд, і ми; тож єднаймося як рівний з рівним і т. п. А на ділі відразу волю отої комуністичної української церкви скасували, наслали до нібито української комуністичної партії Москалів і Жидів, які й роблять з нею, що хочуть. „Автокефалію" (самостійність) української комуністичної партії скасовано без сліду... Або **в політиці** повну автономію обіцяли царі й цариці, як прилучали Україну до Москви; гетьманів з вольного вибору призначали, з власною армією, судом, правом закордонним зносин і т. д. Але хутко по тім усе те покасували і своїх урядників натомісць на Україну прислали, які рядили нею на приказ з Москви. А тепер? Большевики теж признали нам спершу право на самовизначення „аж до відділення" (мовляв, ніхто вас силоміць не тримає: не подобається, відділяйтесь!), окремі комісаріяти незалежній українській радянській державі признали, „червоних козаків" (нібито власну армію) завели, окремі дипльоматичні представництва України за кордоном заводили (у Варшаві, у Відні, тощо).

Але ось минуло пару літ і ті представництва покасували, і „червоних козаків", і комісаріяти; лишилися тільки: гола вивіска УССР та московські губернатори... як у XVIII. віці.

А понадто і в зовнішній політиці анальогія: обіцяли царі „визволити" український нарід **увесь**, а згодом тихцем-михцем заключили 1668 р. мир з Польщею: їй Правобереже, а собі Лівобереже „визволили"... Так і тепер: гукали, кричали большевики, що геть і Галичину заберуть під опікунчі крила СССР, і були такі дурні в Галичині, що в ті обіцянки-цяцянки вірили. А скінчилося на тім, що і Волині кавалок, і Холмщину, і Полісся і Підляше Річи Посполитій віддали в Ризі, а тепер між Москвою й Варшавою пішла така приязнь, що й водою не розіллєти...

І **в культурній области.** Дуже хутко заходився ще цар Петро над уєдностайненням „малоросійської" та московської мови, щоб і в церкві однаково текст (по московськи) вимовляли, і в книжках, щоби була одна мова, аж до заборони українського слова року 1876.

І ось — для анальогії — і тепер бачимо тесаме: вже нищать старі українські словники; вже „вичіщают" „галіцизми" з української мови за Збручем; вже не вільно писати „сочівка", „поступ" і „ступінь", лише треба писати з московська: „лінза", „проґрес" і „ґрадус". Щоб „усі розуміли"... Трохи-трохи, а дійдемо й до нового указу 1876 року, що українську мову як контрреволюційну і буржуазну — заборонять...

Історія повторяється. І тому повторяється, що бляґою є всяке говорення, що, мовляв, один пролетаріят є братом другому. У світі законом є боротьба гатунків, яка в людських суспільностях прибирає форму боротьби рас, націй, народів. Тягнеться ця боротьба на Україні між нацією нашою й російською ось уже триста літ. І тягнеться далі незалежно від того, яка кляса, чи партія, чи режим прийдуть до влади в Москві.

Отсю научку треба нам запаматати, коли хочемо з нації плебея стати нацією, яка панує в себе на власній землі.

ВИКЛАД ПРОФ. ТРАВТМАНА ПРО ХРОНІКУ НЕСТОРА.

(ВУНІ) В пятницю, дня 16. червня ц. р., в авдиторії 28 головного будинку Берлінського Університету відбувся заходами Українського Наукового Інституту виклад професора Ляйпціґського Університету **Р. Травтмана** про т. зв. Хроніку Нестора. Прелеґент, сам автор перекладу цього літопису на німецьку мову, подав свій виклад у поетичній формі, прикрасивши його кількома уривками зі свого, безперечно першорядного перекладу, зробивши ними велике враження на авдиторію.

Прелеґент порівнав наш літопис з анальоґічними творами Ґреґора з Тура та Космаса Пражського і підкреслив далеко більшу звязкість і архітектонічну послідовність проводжуваної патріотичної концепції староруського твору. Зазначуючи трудноші аналізи цього твору та згадавши клопітливу працю кількох поколінь над розборами поодиноких місць літопису, автор хоче бачити в нім в основнім вибудуванню твір одної людини. Особливо підкреслює прелеґент суцільний світогляд автора — печерського монаха, вихованого на аскетичногрецькій культурі з сильно виявленими князівсько - династичними симпатіями та релігійним почуттям, що так ясно проступають у протиставленню руської держави степовим кочовникам — поганам. З літературних засобів найбільше заслугує на увагу, на думку прелеґента, картинний і художній стиль у коротких і розтягнених оповіданнях, що мимоволі змушує читача переживати незвичайно живо події зперед тисячі літ. Далі прелеґент згадав за вплив ріжних літописних леґенд і світських оповідань на писання літопису і на ріжні спричинені цим вставки до його тексту. Досить численна авдиторія вислухала з приємністю естетичного викладу проф. Травтмана. Булоб тільки бажано, колиб прелеґент для кращого зорієнтування чужих слухачів подав був на вступі кілька слів про термінольоґію „український" і „руський".

З ПРЕСИ.

ХОДЯТЬ НА ЗАДНІХ ЛАПКАХ ПЕРЕД ЛЯХАМИ.

Харківська комуністична ґазета „Вісти" з 20 липня б. р. в новинці про лет радянських летунів до Польщі пише:

> Цей польот один з зоряних перельотів, що їх орґанізує цивільний повітряний фльот, є відповідь на візиту до СРСР польських летунів Ваяна і Дудзинського у травні цього року.

З цього бачимо, що братання Москалів і Поляків іде на всіх фронтах ще від травня. А ось далі тасама замітка з захопленням говорить:

> Орґан військового міністерства „Польська Збройна" занзначує, що візита радянських летунів до Варшави має на меті підтримати між обома державами ті дружні стосунки, які поклали польські летуни.

Далі „Вісти" описують лет радянських летунів над „польським" Львовом, над „польськими" Карпатами й т. п. А особливо смачно розповідають вони про чудовий обід, який влаштував польський начальник авіації радянським летунам.

ШМАТУЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ.

Ті самі „Вісти" пишуть:

> Цього року плян переселення виконано цілком. Переселено 1,000 еврейських родин до калініндорфського, сталіндорфського і невозлатопільського району.

Отже бачимо, що на українські землі садять тих, котрі назвища Калініна переробляють на Калініндорфський, а Сталіна на Сталіндорфський. А на те, щоб для цих фаворитів радянської влади знайти на Україні „вільні землі", Москва виморює голодом, вязнить та висилає геть за межі України українське селянство.

ОТАК ВОНИ ГОТУЮТЬСЯ ДО ШКІЛЬНОГО РОКУ.

„Вісти" пишуть:

> Проте в ряді районів ще й досі будови нових шкіл, ремонт і звільнення шкільної площі від осіб і установ, які нічого спільного не мають із школою, непропустимо віддолікають не тільки сільради, місьради, але й у самому Харкові.

А ось далі:

> Кривинська ШКМ (шипитівський район), складається з 16 ґруп, розташована в 4 будинках-руїнах. Ні сільради, ні колгосп ніяких кроків до ремонту шкільних приміщень не зробили.

Отаке радянське шкільне будівництво й опіка шкільними дітьми. В шкільні помешкання на літо містять війська, поліцію, арештованих, епідемічні лікарські пункти й т. п. Забруднюють і заражують шкільні будинки, а на зиму в них заганяють українських дітей, де вони душаться в страшних антисанітарних умовинах.

ГЕТЬ УКРАЇНСЬКУ МОВУ!

Тепер властиво під таким гаслом большевики провадять свою політику на Україні в шкільництво. Ось харківський „Комуніст" з 22 липня в передовиці про шкільництво пише:

> Вже в процесі готування до нового навчального року ми повинні викрити до кінця і виправити націоналістичні перекручування, що за останній час мали місце в шкільному будівництві на Україні. Спираючись і використовуючи розвинену т. Скрипником антиленінську теорію про те, що дітей, котрі говорять так званою „мішаною говіркою", треба обовязково українізувати, націоналістичні елементи, що пролізли до Наркомосу, почали провадити примусову українізацію.

А тому „Вісти" на приказ Москви пишуть:

> Треба виявити рідну мову кождої дитини й нею навчати. Цю роботу мусіли закінчити ще в квітні, а по суті не скрізь повели й на сьогодня.

Отже комуністи стараються на Україні утворити якийсь інтернаціональний ярмарок навіть у шкільництві. Для Москви важне, щоб Україна національно не консолідувалась, а навпаки, щоб її роздирали з середини ріжні національні групи, які не сміють бути обєднані навіть спільною мовою, бо так лекше Москві панувати на українських землях.

Ю. Бандурський.

КРОВАВИМИ СТЕЖКАМИ

—o— (5)

— Через того купця, що мене взяв був на службу... За мою вірну службу вивінував мене і дав мені своє імя. Не забудь, як опинимося між людьми, що я вже не Янкофа, а Чіфан. Такий мій пашпорт. Люди Бог зна, що про мене подумали би, як би за вийшовшого з села Янкофу вернувся Чіфан... Я перетомлений. Я приїхав сюди залізним смоком з далекого, дуже далекого Заходу. Тут я подорож перервав, бо мені треба було вступити на харбінську почту. Завтра їду далі.

— До Владивостока?

— Ні! До Пекіну. Тепер хочу зїсти щось, відпочати троха, забавитися. Все маю богато роботи. Нині ніч вільна, завтра їду далі. Їдьмо до тої чесної вдови!

Лінцоян прискочив до візка, з сидження стріпав порох, спустив на землю дишлі, поміг колишньому свому побратимови сісти і станувши між дишлями, підоймив їх лагідно і побіг дрібним трухцем.

Янкофа усадовився в позиції богатого купця. Ноги витягнув перед себе, живіт випняв і плечима похилився цілком взад візка, так, що тільки згори, зпід зажмурених повік міг призиратися прохожим. Лице мав гордо-задумчиве і згірдно байдуже.

Перед ним, перевалюючися, як змучений кінь, з ноги на ногу і киваючи то вправо то вліво головою, біг між двома дишлями півнагий його побратим, чалапаючи по болоті, вигукуючи на неосторожних прохожих і інших рікшів:

— Льо! Льо! Льо!

Було вже коло північи. Чесна вдова, угостивши молодого купця, по смачній вечери з горячим огнистим червоним вином, вснула твердо по кількох невинних люльочках опію. Янкофа, маючи перед собою дальшу подорож, обмежившися на двох люльочках, не міг спати. Закликав рікшу, нагодував його, налляв йому ще теплого вина і балакав з ним.

— Кудиж ти обернувся тоді, коли ми розсталися над тою якоюсь рікою? — спитав Янкофа.

— Насичений, розігрітий вином, Лінцоян розказував живо:

— Я все ішов на північ, як раньше з тобою. Зразу було мені сумно самому, та згодом я привик. Одної днини між людьми, що жили при дорозі, і що ішли дорогою, розійшлася чутка, що десь там перед нами грабує військо. Ніхто не знав, яке то військо. Одні казали, що то повстанці; другі, що військо довгий час не діставало жолду, і тому грабує з голоду. Дехто казав, що то пусте, бо то лиш вертаються домів розпущені вояки.

— Сякі, чи такі, досить, що грабували, — усміхнувся Янкофа.

— Ще й як! Ночами на північи небо все було червоне. На гостинці щораз менше було людей заможних, щораз більше бідноти і жебраків. Хто показався на возі з добрим конем, то його побили і злупили. В однім селі народ кинувся на мандрівників. Та нас вже було дуже богато. Ми тих хлопів добре покалатали, по хатах потовкли посудину, поломили обстанову. Добре ми попоїли тої днини. Ще й на дорогу було що взяти. Так ми ішли далі.

— Розбиваючи і грабуючи по дорозі?

Лінцоян здвигнув байдужно плечима і сказав:

— Голодний хоче насититися, змерзлий загрітися, голий одітися. Лиха слава випереджувала нас. Всі втікали перед нами. Села були пусті, комори випорожнені. Зернятка проса не знайшов би ніде. З пімсти ми палили доми. Щоби відстрашувати людей від погоні, ми ставали щораз дикші. Так ми підійшли до того плюндруючого війська. Ми пристали до нього.

— Що се було за військо?

— Хібаж я знаю? Було їх пару тисяч, добре узброєних. На що вони здобували і нищили села, і на що воювали сей край, вони самі не знали. Та сила їх була страшна і гнів ще страшніший. Ішли під чорним прапором, грабуючи, руйнуючи, палячи, мордуючи. До них прилучалися нуждарі. За військом і перед військом ішли великі громади кулів. Мстилися за свої давні кривди. Малій дитині не простили. Багато бачив я тоді крови, та моє черево все було повне. Я тепло і гарно одягався, в кишенях дзвонило срібло і золото.

— Правильне військо не ішло на вас?

— Годі було знати. Ми ішли широкою смугою. Як степовий пожар вдаряли то в ту, то в сю сторону, нечайно, цілком так, як тічня вовків. За нами лишалася смерть і пустиня. Як той похід скінчився, не скажу, бо я кінця не бачив. Збунтовані стали завертати на схід. Мій шлях був на північ. В ночи я відстав від них і пішов моїм власним шляхом. По довгій і тяжкій мандрівці я знайшовся в сторонах, де про збунтоване військо ніхто не чув. Пізніше я вийшов на гарний цісарський гостинець. Бував я в ріжних сторонах. Був не в однім великім і богатім місті... Та я не маю щастя. Не вмію бути щасливим. Обікрали мене. Я мусів продати гарний одяг і працював як кулі... Я також зайшов до Шангаю. І там не мав щастя. Я в ріжних містах бачив богатства; великі богатства. Та вони не для мене. Я їх не буду мати. І ти, хоч не бідак, таких богатств не роздобудеш.

Янкофа усміхнувся і сказав:

— Як богатства є на світі, то їх може мати кождий. Лиш треба знати, до котрих і як до них простягати руку. Лиш до порожного своєї руки не пхай, бо з порожного не наллєш.

— Се я сам знаю, що з порожного не наллєш. Та знаю, також, що до повного інші не пускають.

— Як не пускають двермн, треба влізти вікном, або й комином. Найлекше нашому братови доробитися на далекім заході, у Русів, в їх великих містах.

— Яким способом там прийти до маєтку?

— Ріжним, як хто вміє. Народ Русів тяжкий, лінивий. В містах богато китайських купців і робітників. Ведеться їм несогірше. Відтам також комедіянти і вуличні акробати вивозять срібло пригорщами. Та найліпше іти на опихане.

— Як на опихане?

Янкофа усміхнувся.

— Так, як я робив. Та ти мабуть до такого способу не великий маєш хист... Може й ти зачнеш так, як будеш мати добру нагоду... Туди лиш дуже тяжко дістатися. На дорогу треба мати богато грошей і папери. Також приличний одяг. Без нього возьмуть тебе до вязниці і відішлють назад. Там кождий ситий і може ходити в шовках. Я кождої хвилі можу вернутися там. Папери у мене, гроші маю, гарні одяги маю.

Лінцоян призадумався. В Харбіні йому годі було сидіти довго. Боявся, що його знайдуть тут члени того потайного союза. Також знав, що ніколи не вихопиться з кігтів свого підприємця і вічно буде працювати на нього. Янкофа мабуть правду казав, що на заході можна поживитися, бо він сам виглядав як чоловік не бідний. Може справді знайшов би там свою добру долю, як би мати те, що має Янкофа: гроші, папери і гарний одяг... З того, що Янкофа розказував про себе, можна було підозрівати його, що він не конче по доброму розстався з купцем Чіфаном. Хто відступав би свому слузі своє імя? Се, що Янкофа носив тепер імя того купця, на його імя мав подорожні папери і мав гроші на дорогу до країв далекого заходу, можна було підозрівати його, що Чіфан і Янкофа розійшлися не попрощавшись, що Чіфан пішов землю гризти, Лінцоян поїхав на захід. Лінцоян почав розуміти, що значить сягати рукою до повного; що значить іти на опихане.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНСЬКІ ВЧИТЕЛІ В АМЕРИКАНСЬКИХ ШКОЛАХ.

Багато Американців ніколи ще нічого не чули про Україців; мале число з них має обмежене знання про імігрантів. Загальне поняття істнує в Америці, що Українці то якісь там Славяни (Слевс) — щось подібні до Росіян, бо Росія править їх краєм. По заняттю всіх американських Українців зачисляють до робітничої кляси, хоч часто українські вчителі вчать американських дітей. Воно правда, що найбільше Українців в цім краю жиють з праці рук і помагають будувати індустрії, вєж таки за короткий час свого побуту в Америці видали вони значне число купців і ріжного роду добрих професіоналістів.

Українські вчителі в Злучених Державах це імігранти, діти або внуки імігрантів. Мале число з них це завзяті й витревалі люди, котрі приїхали до Америки молодими й тут бідували, вчилися по школах, за науку платили з праці рук і великі труди принесли їм бажані успіхи. Найбільше число вчителів це діти імігрантів, котрі при грошевій помочі родичів , власних зарібків кінчили школи. Дуже часто буває, що невчені родичі щадять, як можуть, щоби дати своїм дітям вищу освіту. На перше місце таких родичів треба поставити наших євангеликів-протестантів у Норт Дакоті. З усіх Українців в Америці ці хлібороби найбільше подбали про наукове виховання своїх дітей. Ось тепер вони мають 55 своїх учительських сил в Н. Дакоті, а 4 в інших стейтах — разом 59. В додатку до того було до 20 дівчат, що вчили в школах, заки повиходили заміж. Опріч учительських сил видали вони інших професіоналістів.

Дуже часто родичі не хочуть посилати своїх дітей до вищих шкіл і каледжів, бо, мовляв, для них не буде місця між Американцями. Таке поняття є мильне. Перш за все, їх діти — коли добре виховані — є такими добрими горожанами як ці, що походять з англійського або шотляндського роду. Американський бизнесовий і професійний світ оцінює здібности і совісну працю української молодіжи. Одначе коли комусь десь раз не повелось, нехай пробує далі, кождим разом даючи кращу услугу.

Український загал в Америці дещо знає про своїх лікарів, дентистів і адвокатів, бо ці професіоналісти жиють і працюють між Українцями; декотрі з них часто дають оголошення в часописах, або календарях. Учителі, хоч найбільші числом з усіх професіоналістів, мабуть найменше знані загалови. Причини тому ріжні. Будучи широко розкинені по державі, вони мало мають стичности з своїми людьми; їх стичність є з Американцями.

До найперших українських учителів в Америці належать: о. Гончаренко і п. Пирч. Мабуть найпершим таким учителем був славний козак **о. Агапій Гончаренко.** Таки того року, що приїхав до Америки (1865), він дістав посаду професора грецької мови при школі св. Івана в місті Ню Йорку. Гончаренко устоявся на цій посаді понад два роки, але тому, що російські шпигуни переслідували його в Ню Йорку, він вибрався до Сан Франсіско в 1867 р. Другим з черги учителем був — ще жиючий — **п. Д. Д. Пирч***). Почавши від 1895 року, він учителював при міській школі в Олифант, Па., аж до 1900 р.

Тепер Українці в Злучених Державах можуть похвалитися більшим числом учителів, хоч, на жаль, не всі вони народно свідомі. Поніжчий спис подає імена 129 учителів, котрі вчать по американських школах у 14-тьох стейтах і Дистрикті Колюмбія. Ці люди займають всякі учительські посади і помагають будувати американську культуру; одні вчать у школах на фармах, другі по селах і містах; одні займають найнижчі (хоч цінні) становища, другі вчать по великих міських школах, каледжах і університетах. Є вже й українські шкільні інспектори, принципали й вищі урядовці. Тому конче являється потрібною організація наших учителів. Часом молоденький(ка) учитель(ка) може дістати шкільну посаду від українського принципала.

Норт Дакота, з 65 учителями, веде перед над усіми іншими стейтами. Друге місце займає Пенсилвенія з 29 учителями**) Інші стейти слідують, як подано в списі.

Спис Українських Учителів.

California:
Кабанюк П.***).

Washington, D. C.:
Іщенко Анна.

Illinois:
Барабаш Іван, Маслій Анна, Томашівська Катерина.

Massachusetts:
Митренко Марія, Навроцький В.

Michigan:
Бахур Юрко, Бачинський Вилфред, Січинський Мирослав, Столмайстер Осип, Тимошенко С. д-р, Загарій С. В.

Minnesota:
Грановський А. А. д-р.

Montana:
Загарій Катерина, Загарій Фейт Р.

New Jersey:
Кирчів Олена, панна Пурковська.

New York:
Андрейко Ольга, Андрейко Софія, Балко Анна, Березінська (Беренс) Іванна, Бачинська Ірина, Дучемінська Анна, Курила Софія, Опеля Ольга, Шутак Павліна.

North Dakota:
Баліцька Анна, Бойко Іван, Бойченко Петро, Болин Елла, Букова Емма, Букова Елла, Букова Лідія, Букова Марія, Бузенна Іван, Вишньовська Амелія, Вишньовська І., Гайок Н., Гайко Елла, Глевечук Степан, Гловацький Іван, Грегорик Анна, Данилюк Ник., Дубова Емма, Дубова Луела, Єфеменко Е., Єфеменко Л., Заболотний Ол., Зварич Катерина, Кабанюк Лена, Костенко Нелі, Костенко Люба, Костенко Сусан, панна Кізіма, Корінна Егнес, Кучма Клера, Кучма Тина, Литвин Андрій, Литвин Анна, Литвиненко Олекса, Литвиненко Ольга, Литвиненко Юрко, Малковська Марія, Михайленко Елсі, Михайленко І. С., Мусієнко С., Ничипуренко Мих., Орлюк Анна, Орлюк Елвина, Пазарницька Мині, Педлецький Ник., Пустовит Марія, панна Плотніков, Плотніков П., Родоковський Вінцент, Романишин Юлія, Соборовська Ліна, Самсон Ровз, Самбор Ліна, Стерлінг (Ткаченко) Андрій, Стрільчук Марія, Стрільчук Стела, Сухомлин Анна, Хрущ Гафія, Цимбаленко Една, Черненко Єлисавета, Шпильова Наталка, Тимофіїв Павло, панна Тимофіїв, Ткаченко Сем, Жук Атанасій.

Ohio:
Гатало Михайло, Кінаш Олена, Сегіняк Андрій.

Pennsylvania:
Адамяк Олена, Адзіма Олена, Боднар Анна, Блисяк Андрій, Герман Григорій, Качмар Вол., Когут Анна, Котанчик Мих., Квасньовський Данило, Куфта Марія, Митренко Іван, п. Намісняк, Пік Віктор, Піхович Марія, Пиш Мартин, Полінка Вінцент Т., Рибачок О., Скородинський Вас., Стегайло Ленард, Строгоський Михайло, Симмондз Осип, Шопей Марія, Шимовська Марія, Циганська Анна, панна Цуприк, Хома Олекса, Хованець Іван, п. Ярош.

Rhode Island:
Долей Петро.

Washington:
Пацнер Олена, Пацнер Катерина.

Wisconsin:
Галич Василь.

Пояснення.

Ця стаття мала би більше значіння, якби були подані села й міста, але для обезпечення учительства перед ошуканцями ми цього не робимо.

Просьба.

Коли хтось з шановних читачів знає про українських учителів, котрі вчать по американських школах, а їх імен не подано у повищім списі, хай буде ласкавий написати на поніжчу адресу:

W. Halich
1919 Lamborn Avenue
Superior, Wis.

*) Іноді є його цікаві оповідання в часописі „Свобода".

**) Спис учителів в Пенсилвенії не зовсім повний; бракує там Шенендоа і Мекіспорт. До Шенандоа писав я 6 листів до священика о. І. О. й інших людей, але по місячнім очікуванню не одержав ані одної відповіди.

***) З Мекс, Н. Дак.

Вейтер: А смакував панови обід?

Гість: Ну, скажу вам, що я вже їв і ліпшу зупу.

Вейтер: То може бути, одначе в нас напевно ні!

Михайло Зощенко.

КРАДІЖ.

Приключилася, знаєте, крадіж у нашій кооперативі. Ну, взагалі — зачинена роздільня. Багато товарів. На виставі качки лежать. Приємний голяндський сир. Жіночі панчохи. Кольонська вода. Папіроски...

Все це було виставлене у вікні. І, розуміється, приманило чиїсь очі.

Словом, нічю задними дверима дістався злодюга, підпилував двері, зняв гачок і погосподарив у складі. Забрав товарів на велику суму.

Та головне — сторож спав у дверях, нічого не запримітив.

— Якісь сни, каже, мені справді показували, одначе нічого такого я не чув.

Він дуже, між іншим, перелякався, коли крадіж викрили. Бігав по складі, всіх чіплявся. Просив не наводити його.

Управитель каже:

— Твоя справа невеличка. Що ти спав, за це тебе по головці не погладять, та ледви чи тобі причеплять якенебудь обвинувачення. Тому ти не бійся, не плентайся попід ноги та не хвилюй робітників прилавка своїми окликами, а йди собі та досипляй дома.

Та сторож не виходить. Стоїть, хвилюється.

Передовсім хвилює його, що так багато вкрали.

— Ось того, повідає, я просто не можу зрозуміти. Я сплю все чутко та все ноги простягаю здовж дверей. Не може бути, щоби через мене два мішки цукру винесли.

Управитель каже:

— Дуже кріпко спав, песький син. Цеж аж лячно, скільки вкрали.

Сторож каже:

— Щоби багато вкрали, то не може бути. Я пробудився би.

Управитель каже:

— А ось зараз спишемо документик, побачимо, яка з тебе ворона — таку шкоду наніс державі.

Тут стали списувати документи в присутности міліції... Стали говорити цифри. Зраховували, додавали.

Бідняга сторож лише руками сплескує та мало не плаче — так дуже, видно, болить вого чоловіка; співчуває з державою та нищить себе за сонний стан.

Управитель каже:

— Пишіть. Девять пудів рафінового цукру. Папіроски „Ант" — 160 пачок. Жіночих панчіх — два тузини. Вісім кільців ковбаси.

Віндиктує, а сторож просто підскакує за кожною цифрою.

Нараз касієрка каже:

— З каси, запишіть, украли бон на сто трицять два рублі. Три чорнильні олівці та ножиці.

При цих словах сторож став навіть хрюкати та присідати — так дуже, видно, огірчився чоловік своєю здогадною неувагою.

Управитель каже міліції:

— Заберіть цього сторожа. Він лише перешкоджує своїм хрюканням.

Міліціонер повідає:

— Слухай, дядьку, забирайся додому. Тебе попросять, коли буде треба.

Тут книговодець кричить із задньої кімнати:

— Я повісив був на стіні шовковий шалик, тепер його нема. Прошу записати, що я жадаю відшкодування.

Нараз сторож відзивається:

— Голота! Не брав я твого шалика. Тай вісім кільців ковбаси — це просто насміх. Забрано два кільця ковбаси...

Тут настала в складі розпучлива тишина.

— Чорт із вами. Я признаюся. Я вкрав. Одначе я чесний чоловік. Мене хвилює таке списування протоколу. Я не дозволю дописувати зайвого.

Міліціонер каже.

— З того виходить, що то ти, підляко, вломився до складу?

Сторож каже:

— Я. Одначе я не торкав тих бонів , ножиць, і того проклятого шалика. Я, повідає, взяв пів мішка цукру, жіночі панчохи — один тузин і два кільця ковбаса. Я каже, не позволю мати такого злодійства під моїм прапором.

Управитель каже:

— Самособою, ми можемо помилитися. Та ми провіримо. Я дуже радий, коли менше вкрали. Зараз візьмемо ще раз на вагу.

Касієрка каже:

— Перепрошую, бони закинулися в куті. Бонів не забрано. Зате ножиць нема.

Сторож повідає:

— Я тобі зараж же плюну в безстидні очі. Я не брав твоїх ножиць, шукай ліпше...

Касієрка каже:

— Ножиці я знайшла. Вони за касу впали.

Книговодець каже:

— Шалик також знайшовся. Він був у бічній кишені мого пальта.

Перепишіть протокол. Цукру дійсно недостає пів мішка.

Сторож відзивається:

— Голото, рахуй ковбасу! А то я сам за себе не відповідаю. Я маю свідка — тітку Онисю.

Скоро перерахували товар, виявилося — вкрадено всього, стільки, як сказав сторож.

Його взяли попід руки та відвели на поліційний відділ.

Тітку Онисю також придержали. В неї було сховане крадене. Все це в неї відібрали, за виїмком одного кільця ковбаси, який вона вспіла продати на базарі.

***

Що автор хотів сказати цією сатиричною пригодонькою? Куди звернене наше сатиричне жало?

Жало нашої сатири звернене на дальші події. Ми бажаємо запобігти дальшим подіям. А то, знаєте, вкрадуть копійчину, а нарахують на тисячку.

У крайньому випадку цю пригоду можна відчитувати як забавний матеріял під гаслом: **показ живого чоловіка.**

Михайло Зощенко.

ВИНАХІДНИКИ.

Знаєте, я справжніх винахідників іще й досі не бачив. Не знайшовся я в такому положенні, щоби їх запримітити, як багато їх, хоч патенти вічно виринають. Тому не можу заспокоїти вашої цікавости. Не можу пояснити вам, що це за люди — ті винахідники.

Та одного юнака мав я нагоду бачити. Він щось придумував, замишляв, студіював, та вкінці нічого не придумав. Придумав, одначе виявилося, що то щось похоже на прімус. Томуто, кажучи щиро, того молодого чоловіка не можемо зарахувати до цеху винахідників.

Пригадую собі ще одну дівчину, Марусю Н. Та це — таксамо дрібниця. Воно таксамо не винахід. Поправді винахід, одначе без значіння. Так, для власної потреби. Дрібниця! Навіть якось не дуже надається до опатентування.

Тай мета цього винаходу є низькі прикмети — береження власних річей. Всеж цікаво поглянути на таких скромних винахідників. Як приходять до тих винаходів і на що рішаються, щоби свої річи заховати цілими й неушкодженими.

Та про цю дівчину. Як вона виглядає — того я вам не можу сказати. Я її не бачив. А про неї говорить мені один студент, один з нашого університету. Це приключилося в їх студентському пристановищі. Це кімната коло кімнати. В жіночім відділі. Отже в цьому відділі була одна доволі симпатична дівчина, Маруся Н.

Досить кокетна, звинна й узагалі схильна до міського комфорту.

У неї біля ліжка стояв столичок, усе накритий мережаною скатертю. А на столичку були ріжні річи — пудер, зеркальце, ріжні помади й у пляшинці перфума.

Через цю перфуму й усе це приключилося.

Отже почало бракувати того дорогоцінного плину. Видно було, що хтось потрошки користується й забирає.

А дівчина, самособою, зайвих грошей не має на такий люксус. І вона лише махає руками. Жалує цього дорогого плину.

Вона й до столика ховала перфуму й під ясік ховала — не поможе. Якась невидна ручка що хвилини крала по трохи.

Стала дівчина зазначувати на етикеті — скільки перфуми було. Та й це не помогло. Злодії з тим не рахувалися та при всякій нагоді брали перфуму.

Словом, Маруся Н.. придумала такий підступ. Наліпила на плящинку клаптик паперу з написом: „отруя" та нарисувала череп і дві людські кости. Й полишила плящинку на столику.

Від того часу ніхто не торкнувся того плину.

Правду сказати, був тоді один виїмок: якась істерична жінка нараз випила всю пляшинку.

Вона, знаєте, посварилася з судженим. І у своїй глупоті проковтнула все, щоправда, без якоїсь небезпеки.

А колиб не ця пригода, винахід був би на вершку положення. Можна би було й жадати пантенту — так сказати — за помислову думку.

Одначе вартість винаходу потрохи зменшується, бо він залежний від маломіщанських інтересів — береження власности.

Інших винаходів не мав я нагоди бачити.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Зріст членів О.Д.В.У. в Шікаґо й околиці.

В першій половині липня загостив сюди головний орґанізатор О.Д.В.У., тов. Т. Свистун.

Тов. Свистун робить поїздку по цілій Америці з метою скріпити старі й заснувати нові відділи О.Д.В.У., давати відчити й придбати якнайбільше членів до орґанізації. В Шікаґо є вже 2 відділи О.Д.В.У., а внедовзі буде ще більше. Це відділ ч. 2 і відділ „Синів України" ч. 28. Відділ „Синів України" досить сильний, бо числить приблизно 200 членів.

Також засновано новий відділ О.Д.В.У. в Джоліет. Тов. Свистун виголосив дуже цікавий відчит, на котрий зійшлися члени обох відділів з Шікаґо. Відчит відбувся в Укр. Народній Салі при 1944 Вест Ірі ул.

Тов. Свистун пояснив зрозуміло ідеольоґію українських націоналістів та дав докази, що тільки власними силами мусимо здобути волю нашій відчині. Казав, що не сміємо пособляти ніякій угодовщині. Також всякі орієнтації на Москву чи Варшаву принесли би повну загибіль, а не свободу українському народови. На запит одного гетьманця тов. Свистун прочитав ориґінальний лист, котрий був писаний б. п. В. Липинським до д-ра Гриневецького. В тім листі говориться, що самозванчий гетьман Скоропадський не має ніякого права ані претенсій до українського народу, бо в багатьох місцях показав себе москвофілом, продає частину української прикарпатської землі за 50,000 пенґів утримання на місяць через 3 роки.

Ще не має права, а вже торгує українською землею.

На закінчення відспівано „Не пора" і „Ще не вмерла Україна", а всі члени, не хотячи розходитись домів, не зважаючи на пізну пору, прощали тов. Свистуна, котрий по черзі своєї поїздки їхав відвідати Мінеаполіс.

Іван Скульський,
член Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252 У. Н. Союза.

—o—

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Відчит орґанізатора ОДВУ.

Дня 17 липня наша громада мала нагоду почути відчит гр. Теодора Свистуна, головного орґанізатора Орґанізації Державного Відродження України на тему: Шлях до волі через національну революцію.

Відчит почався в 8 годині вечером. Бесідник говорив про боротьбу за українську державу в давній і недавній минувшині, доказуючи, що справжнім українським націоналістом є тільки той член української нації, який: а) щиро прагне незалежної соборної української держави; б) не задовольняється ніякими автономіями, чи федераціями з нашими ворогами і в цьому безкомпромісовому дусі ґартує не тільки себе, але й інших; в) який бажання власної держави виявляє не тільки словами, але й ділами; г) який відродження нашої держави опирає виключно на власних силах; і ґ) який інтерес нашої нації і її історичні завдання ставить понад свій власний інтерес і понад інтерес якоїсь одної верстви, партії, релігії, чи орґанізації. Дальше радив поборювати ворожі струї, які нуртують у нашій суспільности, а саме, в першій мірі, большевизм, який в цілости є чужою струєю, пропаґованою Москвою в українській формі, щоби тим лекше баламутити ширший загал і в той спосіб продовжувати жорстоке, варварсько-московське панування над українськими землями. Поборювати треба й гетьманський рух, зокрема скоропадщину за її шкідливі коншахти з ворогами нашої державности, як також за її викривлену, нечасову клясократичну ідеольоґію. По скінченню промови вибрано комітет Орґанізації Державного Відродження України в Міннеаполіс. До комітету ввійшли: проф. унів. д-р А. Ґрановський, предсідник; Петро Гайва, заступник предсідника; Палагія Приймаківна, секр. рекорд.; Марія Денисова, секр. фінанс.; Петро Качмар, касієр; Марія Гоцівна, Онуфрій Рихлій, Марія Процайова, контрольна комісія; Василь Проць, орґанізатор.

По виборі комітету зголосились до слова проф. унів. д-р А. Ґравновський, о. К. Кирстюк, П. Гайва, К. Качмарова, Й. Ковалів, які зясовували теперішнє положення українського народу під ріжними окупаціями та доказували по словам гр. Теодора Свистуна, що одинокою дорогою до здобуття незалежности є національна революція.

На відчиті зложили для боєвого фонду слідуючі: проф. унів. д-р А. Ґрановський 3 дол., П. Андрущак 2 дол., о. Кирстюк 1 дол. 50 цнт.; по 1 дол: С. Рихлій, О. Пилатюк, Я. Горбуль, В. Проць, А. Процай, М. Денис, М. Ґрубрин, П. Качмар, П. Приймак, С. Коцюба, К. Рихлій, Т. Кохан; по 50 цнт.: І. Лозовський, П. Садовський, М. Гоца, О. Рихлій, В. Мельник, Д. Комар, П. Гайва, Гр. Пастушенко, Т. Садова, В. Сирник, І. Якимів, М. Процайова, І. Тофан, Й. Ковалів. Зібрано $25.50, дрібними жертвами $1.50. Разом $27.00. Відчит закінчено відспіванням національного гимну.

Микола Ґрубрин.

ГОЛОСИ В СПРАВІ ВИСТАВИ.

ПОВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ ШКОЛИ УКРАЇНСЬКОГО ТАНКУ ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА ЗІ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ В ШІКАҐО.

1. Всі танцюристи, що їдуть на Виступ підчас Українського Дня, мають щодо строїв триматися стилю, установленого Головною Школою. Колиб кому бракувало строїв, може собі замовити їх в Головній Школі.

2. Всі клюби й поодинокі танцюристи, що мають козацькі шаблі, повинні узяти їх з собою. Школа не має стільки шабель, щоб могла забезпечити усіх козаків, котрі будуть виступати на Українськім Дні.

3. Головна Школа просить, щоб клюби вислали якнайбільше танцюристів на Світову Виставу, а головно на Український День, бо це буде один із найбільших виступів для пропаґанди нашого імени й танку.

4. Головна Школа також оповіщує, що в неділю, 20-го серпня, коли зголоситься відповідне число до контесту, відбудеться попис клюбів танцюристів, українських хорів, українських орхестр та солістів. Тому всі хори й орхестри, як також клюби танцюристів повинні негайно зголоситися до Головної Школи. Вони повинні долучити свою історію і фотоґрафії, як також подати назви музичних творів, які виконуватимуть для контесту.

Усі, що хочуть брати участь в контесті, мають виступати в українськім строю.

ЗА ГОЛОВНУ ШКОЛУ:
В. Авраменко, директор,
І. Пігуляк, адміністратор.

Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit,
9300 Cottage Grove Ave.,
Chicago, Ill.,

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК З ПРОТОКОЛУ 18-ТОЇ КОНВЕНЦІЇ У. Н. СОЮЗА.

У „Свободі" ч. 153, з дня 5-го липня ц. р., було написано так: На внесок дел. від. 366, попертий делеґатами відділів 12 і 25, принято рішення екзекутивного комітету і верифікаційної комісії та відкинено делеґата 388 відділу.

Повинно бути: На внесок дел. від. 25, попертий дел. від. 12, принято рішення екзекутивного комітету і верифікаційної комісії та відкинено делеґата 388 відділу.

У тому самому числі „Свободи" було сказано також таке: Дел. відділів 306 і 401 просять перед голосуванням над внеском у справі вотум довіря для верифікаційної комісії, щоби вияснити справу одного з членів верифікаційної комісії, а саме дел. 22 відділу.

Повинно бути: Дел. від. 401 просить перед голосуванням над внеском у справі вотум довіря для верифікаційної комісії, щоби вияснити справу одного з членів верифікаційної комісії, а саме дел. 22 відділу.

У „Свободі" ч. 184, з дня 10-го серпня ц. р., було сказано, що Никола Паламар, член 330 відділу, отримав 50 дол. запомоги з фонду народнього.

Повинно бути: Евстахій Швайковський, член 330 відділу, отримав 50 дол. запомоги з фонду народнього.

У „Свободі" ч. 187, з дня 14-го серпня ц. р., було сказано таке: На головного фінансового секретаря: Роман Слободян 451 голосів.

Повинно бути: На головного фінансового секретаря і касієра: Роман Слободян 451 голосів.

У „Свободі" ч. 186, з дня 12-го серпня ц. р., у звіті виборчої комісії було сказано, що Йосиф Шуран отримав при першім голосуванню на головного радного 55 голосів, а Іван Шуран 1 голос.

Повинно бути: Іван Шуран отримав 55 голосів. Таксамо між номінованими кандидатами на головних радних повинен бути Іван Шуран, а не Йосиф Шуран. (Йосиф Шуран на конвенції не був).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

(19)

Дорога, якою Омат вів усіх, надавалася більше для диких кіз і малп, ніж для людини. Але всі три йшли нею так, як ніхто зі звичайних людей ніколи не зміг би йти. Пробиратися треба було місцями через колючі кущі, проваллявилазити на високі шпилясті скелі, а часами широко перестрибувати з одного відступу скель на другий, чіпляючися своїми ніґтями за них. Кілька разів зривалися камені під ногами й руками когонебудь з трох, і лише зручність та сила ратували їх від загибелі.

Та чим далі, тим гіршою й тяжчою ставала „дорога". Тепер уже всі три були на височині понад дві тисячі стіп, на скелях, між якими далеко внизу, у вузькім камянистім яру клекотів гірський потік. Його не видно було, а лише було чути, як у темноті на дні яру зі страшною силою буркотіли води потока. Місцями доводилося тепер пробиратися по відступах скель, притискаючись міцно грудьми й черевом до гострого каміння. Здавалося, що далі йти годі.

Та ось несподівано для Тарзана й для хвостатого вони опинилися на широкому відступі скелі. Здавалося, що звідси вже починалася справжня широка дорога. Омат сказав обом: „Ви добрі товариші мені. Ви не гірші від моїх товаришів, Вазднів. Це добре, що я вас зустрів". „Що ти думаєш цим сказати?" — запитав Тарзан. „Я навмисно повів вас цією дорогою, щоби переконатися, чи ви досить сильні, зручні й хоробрі. Тільки небагато наших мужчин туди передіставалися", відповів Омат.

„Я не дуже хотів би ходити часто цією дорогою", завважив Тарзан. „Але це скоротило нашу дорогу на пару днів", відповів Омат. „Тепер ми скорше дійдемо до нашої долини Джабен-Ото. Ходім скорше", скінчив розмову Омат. Вони пішли далі вже спокійно й скорше. Перед очима Тарзана розкривалися все нові й нові, невідомі навіть йому картини африканських красот. Він вдивлявся в далечінь широкорозлогої долини й увесь захоплювався її красою.